

Zavedení elektronického deníku do místních knihoven regionu Jičín

Lenka Knapová

Zpracování statistických údajů je nedílnou součástí práce knihovníka. Výsledná čísla se každoročně evidují a porovnávají s minulostí. Také jednotlivé knihovny se mezi sebou prostřednictvím statistických výsledků srovnávají a hodnotí. Obecně platí: Čím větší vycházejí konečná čísla, tím lepší výsledky knihovna vykazuje. Je proto důležité správně evidovat v číselné podobě všechny činnosti knihovny a umět je vyplňovat do příslušných kolonek.

Statistické údaje se sledují i v těch nejmenších knihovnách. Problém s evidencí a se správným vedením údajů do statistických deníků zde však registrujeme ve větší míře. Knihovníci, kteří se dobrovolně ujímají vedení knihovny za účelem rozšíření četby ve své obci zjišťují, že k práci knihovníka potřebují ve velké míře i matematické znalosti. Zaškolení knihovníků ve vedení statistických údajů někdy proto nebývá snadné.

Tak tomu je i v místních knihovnách regionu Jičín. Aby výsledky práce knihovníků v některých místních knihovnách odpovídaly realitě, je potřeba je neustále kontrolovat a doškolovat. Statistických údajů, které se v knihovně sledují, navíc postupně přibývá. V souvislosti se zavedením internetu do knihoven se například nově sledují elektronické služby. Správné vyplnění statistického deníku pak někdy způsobuje problém.

Abychom těmto problémům předcházely, snažíme se my, pracovnice metodického oddělení KVČ v Jičíně, co nejvíce přiblížit našim knihovníkům techniku evidence statistických údajů a vysvětlit nutnost sledovat pečlivě všechny údaje, na základě kterých je hodnocena činnost knihovny.

Vzhledem k tomu, že i do budoucna očekáváme stále složitější zpracovávání statistických údajů knihoven, hledáme další možnosti, jak tuto činnost našim knihovníkům co nejvíce ulehčit. Jednou z nich je zavedení elektronických deníků do místních knihoven našeho regionu.

Naše knihovny jsou díky internetizaci plně vybaveny počítači. Mnohde také starostové obcí přispěli k technickému vybavení svých knihoven převedením stávajícího počítače obecního úřadu do knihovny nebo knihovnu finančně dotovali z rozpočtu náklady na pořízení nového PC. Knihovníci tak získali do svých knihoven další internetovou stanicí, kterou mohou využít i k činnostem souvisejícím s jejich knihovnickou prací.

K zavedení elektronického deníku se tedy v našich místních knihovnách přikročilo v březnu letošního roku. Elektronický deník vytvořil jeden z našich odborných pracovníků Knihovny V. Čtvrtka v Jičíně v programu Microsoft Excel a přizpůsobil ho místním knihovnám. Svoji jednoduchostí deník splňuje naše požadavky na snadné vyplnění a automatické sečtení jednotlivých výsledků v rámci každého měsíce a také za celý kalendářní rok.

Dříve než se začal elektronický deník do knihoven instalovat, proběhlo pro knihovníky místních knihoven krátké školení, které jim zároveň znovu objasnilo správné vyplňování statistických údajů. Knihovníci se tak dozvěděli mimo jiné, nejen jak s programem pracovat, ale znovu si i připomněli, jaké údaje mají v letošním roce nově sledovat. Poté už bylo vše připraveno pro instalaci deníku do většiny z našich místních knihoven.

Nečekaným problémem se při instalaci elektronického deníku v některých knihovnách ukázala

absence programu Microsoft Office, který je pro správné fungování deníku nezbytný. Zde proto nebylo možno z technických důvodů deník nainstalovat. Ve většině těchto knihoven jsme se ale setkali s velkým pochopením ze strany starostů obcí a po našem doporučení bude tento program do knihoven dokoupen.

Naši knihovníci tak budou mít možnost vyplňovat statistické údaje svých knihoven elektronicky a výsledná data dále uchovávat v elektronické podobě. Pro případnou potřebu mají možnost tyto kdykoliv přehledně po jednotlivých měsících vytisknout. Dále pak mohou své statistické výsledky posílat elektronickou cestou, což zrychlí spolupráci s jičínskou knihovnou a sníží náklady na pořizování tištěných statistických deníků.

Naše snažení se k naší velké radosti setkalo s velkým pochopením, a nejen to: knihovníci nám děkovali za viditelné ulehčení jejich práce. Chválili jednoduchost programu a snadnou orientaci v něm, barevné označení důležitých sloupců, které je nutné vyplnit, i flexibilitu a rychlost při práci s programem. Mnozí také měli nemalou radost, že již nemusí výsledky několikrát přepočítávat, neboť program to nyní dělá za ně. Celkové výsledky své činnosti navíc mohou vidět okamžitě.

Závěrem nelze než konstatovat, že zavedení elektronického deníku v místních knihovnách jičínského regionu bylo úspěšné a splnilo svou funkci: ulehčení práce knihovníkům při sledování statistických výsledků v jejich knihovnách, pochopení správného vyplňování údajů do statistických deníků a zrychlení a zefektivnění jejich práci. To hlavní - spokojenost našich knihovníků - je nám ale největší odměnou.

Poznámka redakce k častým otázkám ohledně Deníku knihovny:

- Deník knihovny obsahuje výčet povinných údajů, které musí knihovna sledovat v rámci knihovnické statistiky. Vedoucí může povinné údaje statistiky ještě doplnit o další údaje, které bude knihovna sledovat v denní statistice celoročně nebo po určitou dobu pro vlastní potřebu.
- Deník knihovny je možné vést v písemné nebo elektronické podobě. K naformátování Deníku v elektronické podobě je v současné době nejčastěji využívána aplikace Microsoft Excel. Elektronická forma Deníku plně nahrazuje písemnou formu, pokud jsou tabulky naformátovány také pro tisk, je zajištěno pravidelné zálohování, soubory s Deníkem jsou v knihovně uchovávány po dobu pěti let (např. na CD).
- Knihovna, která služby uvedené v povinných údajích Deníku neposkytuje (např. nemá elektronické služby) nebo nevede jejich podkladovou evidenci, a tudíž je nemůže zahrnovat do statistik (např. neeviduje prezenční výpůjčky), může využívat zjednodušené formuláře.
- Celostátně platné formuláře Deníku knihovny 2009 - 2010 v PDF formátu ke stažení z [www: http://www.nipos-mk.cz/?cat=88](http://www.nipos-mk.cz/?cat=88).